KIHNIÖN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO:

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA 2
Kokoonpano 2
Tehtävät ja toiminnan tarkoitus 2
Yhteys tilintarkastajaan 2
Toimintamuodot 2
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN JA TARKOITUKSENMUKAISUUDEN ARVIOINTI 3
Kunnanhallitus 3
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 4
Tekninen lautakunta 5
Taloudellisten tavoitteiden toteutumien 5
YHTEENVETO 6

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kunnanvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 23.8.2021 valinnut tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet toimikaudeksi 2021-2025. Kunnanvaltuusto on 13.12.2021 valinnut Jaakko Rytilän tilalle Juha Koiviston varajäseneksi Kirsti Saarnion.

Varsinainen jäsen		Henk.koht.varajäsen	
Juha Koivisto, pj.	(5)	Kirsti Saarnio	(0)
Pilvi Kärkelä, vpj	(0)	Matti Niemelä	(0)
Jussi Hellgren	(5)	Annamaria Korhonen	(0)
Teemu Ojala	(5)	Mika Korkiakoski	(0)
Mailis Risku	(5)	Meri Lepistö	(0)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 5 kpl.

Tarkastuslautakunnan jäsen Juha Koivisto on 22.9.2021 ilmoittanut ns. pysyvänä esteellisyytenä teknisen lautakunnan varajäsenyyden.

Esteelliset tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole osallistuneet tarkastuslautakunnan toimintaan kyseisten asioiden käsittelyn osalta.

Tehtävät ja toiminnan tarkoitus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§).

Yhteys tilintarkastajaan

Kunnan tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso.

Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita vuosille 2021-2024 hyväksytyn arviointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2024 painopistealueena on ollut teknisen toimen alainen toiminta ja säästöohjelman toteutuminen.

Jokaiseen tarkastuslautakunnan kokoukseen on kutsuttu kunnanjohtaja selvittämään ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Jokaisessa kokouksessa on ollut myös työohjelman mukainen arviointiteema.

Kunnanjohtajan lisäksi arviointivuoden aikana kokouksissa on ollut kuultavina talous- ja hallintojohtaja, tekninen johtaja, hyvinvointijohtaja, rehtori ja vs. kunnanjohtaja.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta on saanut myös kirjallisia selvityksiä työohjelmalla ja esityslistalla olleisiin kysymyksiin.

Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kunnan toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Tarkastuslautakunta on sopinut seuraavasta työnjaosta eri hallinnonalojen toiminnan seuraamisessa.

Toimielin	Tarkastuslautakunnan jäsen
Kunnanhallitus	Pilvi Kärkelä, Teemu Ojala, Juha Koivisto
Sivistyslautakunta	Mailis Risku, Jussi Hellgren, Juha Koivisto
Tekninen lautakunta	Pilvi Kärkelä, Teemu Ojala, Juha Koivisto

Yksi arviointityön toimintamuoto on tutustumiskäyntien tekeminen arviointityön teemoihin liittyviin kohteisiin. Arviointivuoden 2024 aikana tarkastuslautakunta ei ole tehnyt tutustumiskäyntejä.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN JA TARKOITUKSENMUKAISUUDEN ARVIOINTI

Kunnanhallitus

Tarkastuslautakunnalle on jokaisen kokouksen yhteydessä selvitetty mm. talousarvion toteutuman kehitystä. Talousarvioseurakunnan lisäksi tarkastuslautakunnalle on raportoitu kunnanvaltuuston 17.6.2024 päättämän talouden sopeuttamissuunnitelman toimenpiteitä ja niiden toteutumista.

Tilikauden 2024 talouden toteutuma näytti aluksi toteutuvan tuloslaskelman osalta alijäämäisenä. Loppuvuoteen tilanne kuitenkin muuttui ja lopulta tilikausi oli ylijäämäinen 109 t€. Alkuperäisessä talousarviossa tilikauden alijäämä oli -315 t€ ja muutetussa talousarviossa -571 t€. Ennakoitua parempaan tilinpäätökseen on vaikuttanut kertaluonteisena eränä mm. kunnan saama harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus 260 t€. Mikään päävastuualueista ei ylittänyt talousarviossa annettua toimivaltaa.

Talouden sopeuttamisohjelman osalta tarkastuslautakunta toteaa, että saatujen selvitysten mukaan vuodelle 2024 suunnitellut toimenpiteet on olennaisilta osin saatu tehtyä. Tarkastuslautakunta toteaa, että harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen saamisen yksi peruste on uskottava sopeuttamisohjelma ja tämän toteuttaminen.

Kunnanhallituksen kuntastrategiaan perustuvien tavoitteiden toteutumista on esitelty tilinpäätöksen sivuilla 49-50. Saadun selvityksen mukaan tavoitteita on ollut 16, joista 7 on toteutunut, 4 toteutunut osittain, kesken on 2 ja toteutumatta 3. Yleishallinnon päävastuualueen talousarviototeutuma oli 87 %.

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty Kihniön kunnan ja Parkanon kaupungin välisen sopimusriidan sekä Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:n osakkeiden lunastushintaan liittyvän oikeusprosessin tilannetta. Tarkastuslautakunta pitää positiivisena, että vireillä olleita sopimusriitoja on saatu osittain ratkaistua. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että riita-asioiden ratkaisemiseksi ja sovinnon löytämiseksi tullaan myös jatkossa tekemään määrätietoisesti töitä.

Tarkastuslautakunta keskusteli kunnan roolista työnantajana. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnan työntekijöiden työhyvinvointiin kiinnitetään enemmän huomiota.

Mitä toimenpiteitä kunnanhallitus on suunnitellut tekevänsä työntekijöiden työhyvinvoinnin seuraamiseksi ja työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi?

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisen toiminnan arviointia on tehty hyvinvointijohtajan ja rehtorin kuulemisten yhteydessä sekä tilinpäätöksen tietojen perusteella.

Hyvinvointijohtaja on esitellyt tarkastuslautakunnalle sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tavoitteita ja niiden saavuttamista. Kuntastrategiasta johdettujen tavoitteiden toteutumista on esitelty tilinpäätöksessä sivuilla 67-69. Tarkastuslautakunta katsoo, että toiminta on ollut olennaisilta osin asetettujen tavoitteiden mukaista.

Sivistys- ja hyvinvointitoimen päävastuualueen talousarvion talousarviototeutuma oli 96,8 %.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista on esitetty tilinpäätöksen sivuilla 62-64. Tässä yhteydessä on esitetty myös hyvinvointisuunnitelman toteutumista vuonna 2024.

Selvityksen mukaan terveellisten elintapojen edistämiseen liittyvistä tavoitteista toteutui 4 ja toteutumatta jäi 2 tavoitetta. Toteutumatta jäivät ravitsemustietoisuuden lisäämiseen ja luontoliikunnan hyvinvointivaikutuksista kertomiseen liittyvät tavoitteet. Turvalliseen elinympäristöön liittyvät molemmat tavoitteet toteutuivat. Osallisuuden ja vaikuttamisen kokonaisuuden kolmesta tavoitteesta toteutui 1 tavoite ja 2 toteutui osittain.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaan nykytilaa ja toteutunutta kehitystä arvioidaan puolen vuoden välein lapsi- ja perheasiainneuvostossa.

Tähän liittyen tarkastuslautakunta oli pyytänyt 20.11.2024 kokoukseen nähtäväksi lapsi- ja perheasiainneuvoston 6 kk arvioinnin tuloksia. Saadun selvityksen mukaan neuvosto on kokoontunut kerran vuonna 2024. Tällöin kokoontumisen aiheena oli lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kommentointi ja toiminnallisten tavoitteiden asettaminen. Kokouksesta ei ole pöytäkirjaa yleisessä tietoverkossa.

Tarkastuslautakunta katsoo, että toiminta on ollut olennaisilta osin asetettujen tavoitteiden mukaista.

Tarkastuslautakunta katsoo, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman edellyttämää arviointia ei ole tehty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkoittamalla tavalla.

Mitä toimenpiteitä kunnanhallitus ja sivistys- ja hyvinvointilautakunta on suunnitellut tekevänsä hyvinvointisuunnitelman edellyttämän arvioinnin toteuttamiseksi?

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan alaisen toiminnan arviointi on tehty teknisen johtajan kuulemisissa sekä tilinpäätöksen tietojen perusteella.

Kuntastrategiaan pohjautuvien talousarvion toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on esitelty tilinpäätöksen sivuilla 76-78. Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminta on ollut olennaisilta osin asetettujen tavoitteiden mukaista. Taloudellisten tavoitteiden osalta teknisen toimen päävastuualueen talousarviototeutuma oli 89,1 %.

Osana teknisen päävastuualueen arviointia tarkastuslautakunta on kartoittanut kuntakonsernin toimintaa ja konserniohjauksen toteutumista. Kuntakonserniin kuuluu tytäryhteisöinä kaksi asunto-osakeyhtiötä, yksi kiinteistöosakeyhtiö sekä Kihniön Vesi ja Lämpö Oy. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tarkoituksenmukaisen konsernirakenteen toteutumiseen kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osalta.

Tarkastuslautakunta keskusteli teknisen johtajan työpanoksen jakautumisesta Kihniön Vesi ja Lämpö Oy:n ja kunnan välillä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että varmistetaan huoltovarmuuden näkökulmasta riittävä työpanos Kihniön Vesi ja Lämpö Oy:n toiminnan johtamiseen.

Kuulemisessa nousi esille teknisen toimen työnjohtotehtävät ja niiden tarkoituksenmukainen toteuttaminen. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että teknisen toimen työnjohtovastuiden tarkoituksenmukainen toteutuminen selvitetään.

Tarkastuslautakunta toteaa, että teknisen johtajan vaihtuessa on tarkoituksenmukaista selvittää viran tehtävät ja niiden painotus sekä kunnan sisällä että kunnan ja tytäryhteisöiden välillä.

Millä tavoin kunnanhallitus varmistaa teknisen johtajan tehtävien ja kunnan konsernirakenteen tarkoituksenmukaisen toteutumisen?

Taloudellisten tavoitteiden toteutumien

Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli 573 163,23 € ja tilikauden ylijäämä 108 627,57 €. Ylijäämään on kertaluonteisena eränä vaikuttanut Kihniön kunnan saama harkinnanvarainen valtionosuuden korotus 260 000 €.

Lainakantaa on vuonna 2024 vähennetty 619 296 € eikä uutta lainaa ole nostettu. Tilinpäätöksessä lainakanta on 5 465 738 €, 3 217 €/asukas.

Sote-uudistuksesta johtuen HVA on vuokrannut kunnan omistamat sote-kiinteistöt määräaikaisesti vuoden 2025 loppuun. Vuokratuotto on vuonna 2024 ollut noin 460 000 €.

Kunnanvaltuusto on 17.6.2024 hyväksynyt talouden sopeuttamisohjelman. Vuodelle 2024 on asetettu säästötavoitteeksi yhteensä 155 900 €. Saatujen selvitysten mukaan toimielimille asetetut vuoden 2024 säästötavoitteet on saavutettu.

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa kuntakonsernia koskevista olennaisista tapahtumista, annettu arvio kuntakonsernin tulevasta kehityksestä sekä kuntakonsernin valvonnan järjestämisestä. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen 13.12.2021.

Kuntakonsernin vuosikate oli poistoista 111 % (-4 %), lainojen ja vuokravastuiden yhteismäärä 3 291 €/asukas (3 569 €) ja laskennallinen lainanhoitokate 1,0 (0,1). Konsernin taseeseen kertynyt yli/alijäämä oli -41 €/asukas (-81 €). Suluissa on esitetty vuoden 2023 vastaava tieto.

Tarkastuslautakunta toteaa, että KuntaL mukainen arviointimenettely voidaan aloittaa, mikäli konsernitaseen kertynyt alijäämä on vähintään 1 000 €/asukas ja edeltävänä vuotena vähintään 500 €/asukas.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnanhallitus seuraa aktiivisesti kriisikunnan tunnuslukujen kehittymistä.

YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2024 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Kihniössä 13.5.2025

Allekirjoitukset

Juha Koivisto
puheenjohtaja

Mailis Risku

Jussi Hellgren

Teemu Ojala